



Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için (ÇESDÖ) (Ebeveyn Formu) Türkçeye Uyarlanması,: Geçerlik ve Güvenirlik Çal, mas,

Adaptation of the Multidimensional Assessment of Parenting Scale (MAPS) (Parent Version): Validity and Reliability Study

Ali KARABABA*

• Geli Tarihi: 03-07-2018 • Kabul Tarihi: 24-01-2019 • Yayın Tarihi: 22-05-2019

Öz

Bu çal, manın amacı, Parent ve Forehand (2017) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i (Ebeveyn Formu) (ÇESDÖ) Türk kültürüne uyarlamak ve ölçe in psikometrik özelliklerini incelemektir. Ölçe in geçerlik ve güvenilirlik analizleri 866 ebeveyn (572 anne, 294 baba) elde edilen veriler ile gerçekleştirilmiştir. Analizler SPSS 16. ve AMOS programları ile test edilmiştir. Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda ölçe in yedi faktörlü modeli test edilerek doğrulanmıştır. Araştırma bulgularında ölçüt bağımlı, geçerlik, iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenilirlik analizleri katsayıları yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırma sonucu, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i (Ebeveyn Formu) ebeveynlerin ebeveynlik stillerini ölçebilecek yeterlilikte olduğunu göstermiştir.

Anahtar sözcükler: ebeveynlik stilleri, ölçek uyarlama, geçerlik, güvenilirlik

Atıf:

Karababa, A. (2019). Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için (ÇESDÖ) (Ebeveyn Formu) Türkçeye uyarlanması,: Geçerlik ve güvenilirlik çal, mas., *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 108-131. doi: 10.9779/pauefd.439949

* Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik AD, ORCID: 0000-0003-0458-3437, karababa_ali@hotmail.com

Abstract

The aim of the study was to adapt "The Multidimensional Assessment of Parenting Scale" developed by Parent and Forehand (2017) to Turkish culture, and to examine its psychometric properties. Validity and reliability analyses of the scale were tested among 866 parents (572 mothers, 294 fathers). The analyses of the study were tested with the SPSS 16. and AMOS package programs. In the result of exploratory and confirmatory factor analyses, seven factor constructs of the scale was tested and it was demonstrated. In the findings of the study, it was seen that the coefficients of criterion validity, internal consistency and test-retest reliability analyses were at sufficient level. The result of the study showed that The Multidimensional Assessment of Parenting Scale (Parent Version) is capable of measuring parenting styles of parents.

Keywords: parenting styles, scale adaptation, validity, reliability

Cited:

Karababa, A. (2019). Adaptation of the Multidimensional Assessment of Parenting Scale (MAPS) (Parent Version): Validity and reliability study. *Pamukkale Üniversitesi E ğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 108-131. doi: 10.9779/pauefd.439949

Giri

Aile özellikle de ebeveynler bireylerin çok yönlü gelişiminde merkezi bir öneme sahiptir. Ebeveynler çocukların psikolojik, sosyal, bilişsel, duygusal ve fiziksel gelişimlerinde doğrudan veya dolaylı olarak rol oynar (Sümer, Gündoğdu-Aktürk ve Helvacı, 2010). Literatür incelendiğinde, ebeveynlerin tutum ve davranışları ile çocukların gelişim özellikleri arasındaki ilişkiyi araştırılan çalışmalar, aile üyeleri arasında yüksek düzeyde anlamlı korelasyon bulgusu elde etmiştir (Huver, Otten, Vries ve Engels, 2010; Pekyürek, 2018). Sümer ve arkadaşları (2010) ebeveyn tutum ve davranışları ile ilgili Türk kültüründe gerçekleştirilen 34 çalışmaya, incelemiştir. Araştırmada farklı ebeveyn tutum, davranış ve yaklaşımların çocukların gelişimleri üzerinde farklı etkilere sahip olduğu bulgusu elde edilmiştir. Çocuk ve ergenlerin psikolojik uyum, duygu durumu, sosyal beceri gelişimlerini açıklamaya çalışırken teorik ve ampirik çalışmaların ebeveynlerin çocuklara yönelik tutum ve yaklaşımların göz ardı edilmesi beklenemez. Bu doğrultuda, psikoloji biliminin başlıca bir bilim dalı olarak ortaya çıkmasından bu yana ebeveynlerin çocuklar üzerindeki etkileri ele alınan en temel konulardan biri olmuştur. Ayrca 1950'li yıllardan bu yana ebeveynlerin çocuklara yönelik tutumları, davranışları ve beklentilerinin bir anlamda ebeveynlik stillerinin neler olduğunu belirlemesine yönelik gerçekleştirilen çalışmalarda ve ebeveynlik stillerinin özelliklerinin tespit edilmesine yönelik geliştirilen ölçme araçları, sayısında ciddi bir artış oldu ve gözle çarpılmaktadır (Barber, 1996; Baumrind, 1971; Darling ve Steinberg, 1993; Maccoby ve Martin, 1983; Schaefer, 1959).

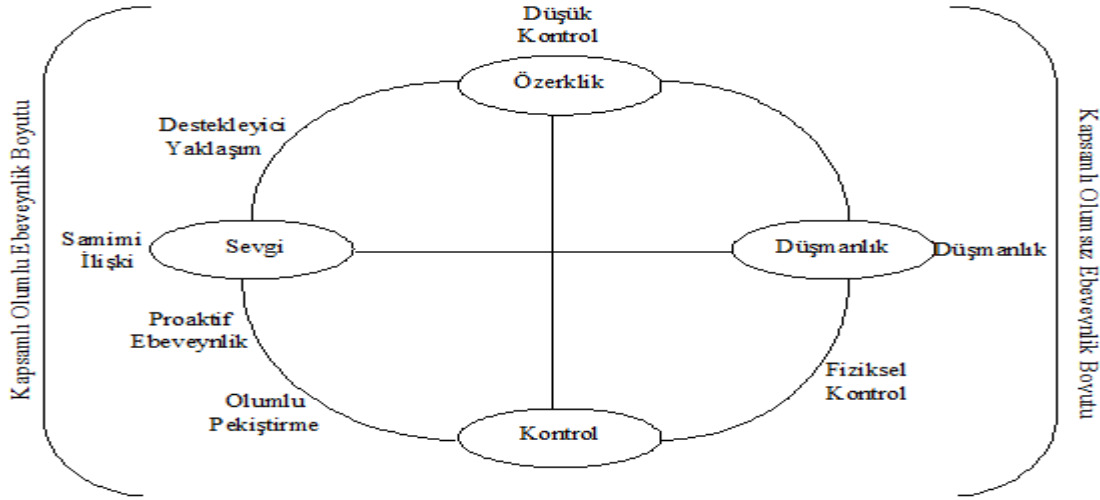
Bu doğrultuda Türk popülasyonunda da ebeveynlerin çocuklara karşı tutum ve davranışlarının belirlenmesine yönelik birçok ölçüm geliştirildi ve uyarlandı, alan yazında görülmektedir. Bu ölçümlerin bir kısmı ebeveynlerden elde edilen verilerin analizi ile bir kısmı da çocuk ve ergenlerden elde edilen verilerin analiz edilmesi ile değerlendirilmektedir. Türk popülasyonunda çocuk ve ergenlerin algıladıkları ebeveyn stillerini değerlendirmek için kullanılan çeşitli ölçme araçları yer almaktadır: Kuzgun ve Eldeklili (2005) tarafından geliştirilen Anne-Baba Tutumları Ölçeği; Lamborn, Mounts, Steinberg ve Dornbusch (1991) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanmasında Yılmaz (2000) tarafından yapılan Anne-Baba Tutum Ölçeği; Polat (1986) tarafından geliştirilen Anne-Baba Tutumunu Değerlendirme Ölçeği; Sümer ve Güngör (1999) tarafından geliştirilen Anne-Baba Stilleri Ölçeğidir.

Diğer bir ebeveyn stilleri ölçek grubu, ebeveynlerden elde edilen veriler ile değerlendirilen ölçeklerdir. Yurt içi alan yazında bu grupta yer alan çeşitli ölçekler bulunmaktadır: Karabulut-Demir ve Endil (2008) tarafından anne ve babaların 2-6 yaş aralığındaki çocukların yetiştirirken sergiledikleri ebeveyn tutumlarının belirlenmesine yönelik geliştirdikleri demokratik, otoriter, otorite koruyucu ve izin verici olmak üzere dört boyutlu Ebeveyn Tutum Ölçeği. Schaefer ve Bell (1958) tarafından geliştirilen ve Le Compte, Le Compte ve Özer (1978) tarafından uyarlanmasında yapılan Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Ölçeği aile ilişkileri, demokratik tutum, etikite tanınma, ev kadını rolünü reddetme ve aile içi çatışma boyutlarına sahiptir. Öner ve Torun (1989; Akt. Öner, 1996) tarafından geliştirilen Aile Tutum Envanteri. Soenens, Bayers, Goossens ve Leuven (2004) tarafından geliştirilen, Sevim (2014) tarafından uyarlanmasında gerçekleştirilen duyarlı, davranışsal denetim, psikolojik kontrol ve özerklik desteği boyutlarına içeren Leuven Algılanan Ana-Babalık Ölçeği. Kılıç ve Aral (2015) ebeveynlerin ilk yıllarda çocukların yetiştirirken gösterdikleri ebeveynlik

tutumlar, n, belirlemeye yönelik demokratik, otoriter, koruyucu ve a, r, ho görülmesi üzere dört boyutlu Çocuk Yetiştirme Tutum Ölçeği geliştirmişlerdir. Ebeveynlik Stilleri ve Boyutlar, Ölçeği ise otoriter, yetkili ve izin verici ebeveynlik tutumlar, n, de değerlendirmek üzere Robinson, Mandelco, Olsen ve Hart (1995) tarafından geliştirilmiş, Önder ve Gülay (2009) tarafından Türkçeye uyarlanmış, t, r.

Ebeveynlerin çocuklar, n, yetiştirme sürecinde benimsedikleri tutumlara ilişkin önemli çalışmalar, malar gerçekte tiren araştırmacı, lardan biri olan Baumrind (1971; 1991) ebeveyn kontrolü, bakım/destek, ebeveyn-çocuk iletişimi, açıklık ve uygunluk boyutları, nda otoriter, demokratik ve izin verici olmak üzere üç ebeveyn tutumunun var olduğunu ileri sürmüştür. Yukarıda bahsedilen yurt içindeki ölçme araçları, incelendiğinde, araştırmacılar, n Baumrind (1971; 1991) ve Maccoby ve Martin'in (1983) ileri sürdükleri kuramsal temel , , nda yürütüldüğü dikkati çekmektedir. Bireylerin çok yönlü gelişim sürecindeki psiko-sosyal, duygusal, bilişsel ve kültürel çeşitliliğe rağmen; bu bakımdan, açış, do rultusunda geliştirilen ve uyarlanmış ölçme araçları, n, n genel olarak demokratik, otoriter, ilgisiz ebeveynlik boyutları, üzerine eklenmiş bir anlamda faktör yapıları, n, n benzerlik oranı, n, n yüksek düzeyde olduğu dikkati çekmektedir (Sümer vd., 2010). Bundan dolayı, Türk kültüründe ebeveynlerin çocukları, na yaklaşımları, n, n farklı bir temel ve faktörler , , nda araştırılması, ve değerlendirilmesi ileriki bilimsel çalışmalar, malar ve uygulamalar açısından önemli görülmektedir. Ayrıca, Türk kültüründeki ebeveynlik yaklaşımları, n, n farklı faktör yapıları, na sahip bir ölçme aracı, do rultusunda mevcut olanlar ile karşılaştırılması, olarak analiz edilmesinin literatüre zenginlik katacağı düşünülmektedir.

Bahsedilen teorik kavramsallaştırma ve ölçme araçları, n, n d, nda, ebeveyn davranışları, n, n karmaşık modelini formüle eden ve ebeveynlik araştırmacıları, n, n sentezleyen araştırmacı, lardan biri de Schaefer'dir (1959). Schaefer, kontrol, özerklik ve düzenlilik, a, kar, sevgi olmak üzere iki bölge alanı ile ebeveynlik stillerinin hiyerarşik modelini alan yazına kazandırmış, t, r. Schaefer'in (1959) kavramsallaştırması, ile tutarlı olarak, Parent ve Forehand (2017) Çok Boyutlu Ebeveynlik Stilleri Değerlendirme Ölçeği için (ÇESDÖ) geliştirmiştir. ÇESDÖ'nün faktör yapısı, Schaefer'in orijinal kavramsallaştırması, na kıyasla farklılıklara sahip olduğu kadar Schaefer'in ebeveynlik stilleri modelini iki yolla geliştirir. İlk olarak, ÇESDÖ'nün kapsamlı, pozitif ve negatif ebeveynlik boyutları, Schaefer'in teorik kavramsallaştırması, ndan farklıdır. İkinci olarak ise, iki dar bölge alanı, Schaefer'in orijinal modelinin parçası, olan son faktör yapısında sunulmamış, t, r. Parent ve Forehand (2017) proaktif ebeveynlik, olumlu pekiştirme, samimi ilişki ve destekleyici yaklaşım olmak üzere dört boyutu barındıran kapsamlı, olumlu ebeveynlik ve fiziksel kontrol, düzenlilik kontrol ve düzenlilik boyutları, n, içeren kapsamlı, olumsuz ebeveynlik boyutu olarak iki ana bant üzerinde ölçme araçları, n, geliştirmişlerdir.



ekil 1. ÇEDÖS'ün alt boyutlarıyla Schaefer'ın ebeveynlik stillerinin karma ,k modeli (Parent ve Forehand, 2017)

Proaktif ebeveynlik, sezilen zorlukları, ya da anabilecek olası çatışmaların önlenmesine yönelik çocuk merkezli uygun tepkiler ile ilişkilidir. *Olumlu pekiştirme*, çocuğun sorumluluğunu yerine getirmesi durumunda veya herhangi bir olumlu davranışından sonra övgü, tebrik gibi onay göstergelerini içeren ebeveynlik boyutudur. *Samimi ilişki* boyutu sevgi, empati ve dürüstlük göstergelerini içerir. *Destekleyici yaklaşım* ise ebeveynlerin çocuğa yönelik sergilediği ilgiyi, çocuğun fikirlerine ve düşüncelerine açık, net ve pozitif iletişimi cesaretlendirme tutum ve davranışlarını, düzeyini de belirler. *Düşmanlık* boyutu ebeveyn merkezli ve aile, kontrolcü olan ebeveynlik ve tartışma, tehdit ve baskı gibi zorlayıcı süreçleri içeren sertlik ve etkisiz disiplinlik ve sınırlılık davranışlarını kapsar. *Fiziksel kontrol*, öfke ve hayal kırıklığı, baskıda hem genel hem de spesifik olarak fiziksel disiplini yansıtır. *Düşük kontrol* boyutu ise ebeveynlerin çocukları üzerindeki kontrol yokluğu veya çocukların izin verici bir tutum ve davranışlarında bulunmasını ifade eder (Parent ve Forehand, 2017).

Alan yazın incelendiğinde hem klinik hem de klinik olmayan alanda, ebeveyn tutumları, psikolojik belirtiler (Düzgün, 2003), intihar (Özbaran vd., 2009), depresyon (Kutlu ve Çetinkaya-Duman, 2005; Özbaran vd., 2009), kaygı (Erözkan, 2012) gibi psikolojik ve fiziksel sağlık göstergelerinin yordayıcısı, konumunda olduğu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Bundan dolayı, bireyin bütünsel sağlık, gelişiminde belirleyici bir rol oynayan ebeveynlik tutumları, daha geniş perspektifte de değerlendirilmesi önemlidir. Ebeveynlik stillerine yönelik bakış açısı, genişlemesine ve ilgili literatürün zenginleşmesine yönelik ÇEDÖS'ün katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu durum hem ebeveyn tutumları, yordayıcı rolünü daha ayrıntılı bir şekilde ortaya çıkaracak hem de daha kapsamlı ve seviye müdahale ve eğitim programları geliştirmesine yardımcı olacaktır. Bu bilgiler ışığında, Schaefer'ın ebeveynlik stillerine bakış açısı, doğrultusunda geliştirilen ÇEDÖS'ün ortaya koyduğu kavramsal yapı, alan yazındaki araştırmalara ve uygulayıcılara farklı noktalarda katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öncelikle, ölçekteki ebeveynlik stillerinin birbiri ile ilişkisi yakınlık-karşıtlık çerçevesinde somut dairesel bir şekilde (ekil 1) sunulması, var olan yapı, daha net bir şekilde temellendirilmesini sağlayacaktır. Bu somut döngü bireylerin ebeveynlik stillerinin daha ayrıntılı ve doğru analizi açısından bir avantaj olarak değerlendirilebilir. Mevcut

ölçek ilk çocukluk, son çocukluk, erinlik ve ergenlik döneminde yer alan çocuk ve ergenlerin ebeveynlerine uygulanabilmektedir. Bu durum ölçe in olumlu bir yönü olarak de erlendirilebilir. Ayr,ca, ölçek yedi alt boyuttan olu mas,na ra men boyutlarda yer alan madde say,lar,n,n çok fazla olmamas, ölçe in kullan, l, ,n, artt,rd, , söylenebilir. Mevcut ölçek yap,s,n,n Türk kültürüne uyum düzeyinin yüksek olmas, beklenmektedir. Türk kültüründeki bireylerin ebeveynlik stillerinin demografik faktörlere göre de i kenlik gösterdi i (Ayçiçe i-Dinn ve Sunar, 2017); anne ve babalar aras,nda farkl, ebeveynlik stillerinin benimsendi i ayr,ca ebeveynlik stillerinin çocuklar,n cinsiyetlerine, çocuk say,s, vb. faktörlere göre farkl,la t, , görülmektedir (Sunar, 2009; anl, ve Öztürk, 2015). Bu bilgiler , , ,nda Türk kültüründeki ebeveynlik stilinin karma ,k bir yap,ya sahip oldu unu söylemek yanl, olmayacakt,r. Ayr,ca, Türk kültüründeki ebeveynler çocu un içinde bulundu u duruma göre yakla ,mlar, de i ebilmektedir (Karabulut-Demir ve endil, 2008). Ebeveynler bir konuda çok otoriter iken ba ka ka bir durumda ilgisiz veya samimi olabilmektedir. Bundan dolay,, ebeveynlik stilinin karma ,k yap,s,n, formüle eden ÇESDÖğün Türk popülasyonundaki ebeveynlerin çocuklar,na yakla ,m stilini daha net bir ekilde analiz edece i beklenmektedir. Ayr,ca, Türk popülasyonundaki mevcut ölçeklerin a ,rl,kl, olarak otoriter, ilgisiz, a ,r, koruyucu gibi olumsuz ebeveynlik stillerini yans,tan boyutlara odakland,klar, görülmektedir. Olumlu ebeveynlik genel olarak sadece demokratik tutum boyutu ile ifade edilir (K,l,nç ve Aral, 2015; Önder ve Gülay, 2009). Bu durumun olumlu ebeveynlik davran, lar, aç,s,ndan dar bir pencere sundu u dü ünülmektedir. Mevcut ölçe me arac, olumlu ebeveynlik band,nda daha geni yelpazede olumlu ebeveynlik stillerini yans,tmaktad,r. Bundan dolay,, ÇESDÖğün genel ebeveynlik stillerini daha spesifik olarak ise ebeveynlerin olumlu tutum ve davran, lar,n, daha net ve sa l,kl, olarak analiz edebilece i dü ünülmektedir. Yurt içi alan yaz,n incelendi inde Schaeferğın (1959) ebeveynlik stilleri teorik kavramsalla t,rmas, do rultusunda ebeveynlik stillerini de erlendirmeye yönelik kapsaml, bir ölçe me arac, bulunmamaktad,r. Bu sebeple, Türk kültürüne uyarlama çal, mas, gerçeikle tirilen bu ölçe me arac,n,n yurt içi literatürdeki bo lu u dolduraca , ve alan yaz,na katk, sa layaca , beklenmektedir.

Sonuç olarak, bu ara t,rman,n amac, Schaeferğın (1959) teorik kavramsalla t,rmas, temelinde Parent ve Forehand (2017) taraf,ndan geli tirilen Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe iğni (Ebeveyn Formu) Türk kültürüne uyarlamak ve ölçe in psikometrik özelliklerini incelenmektir.

Yöntem

Çal, ma Grubu

Çal, man,n kat,l,mc, grubunu ya lar, 4 ile 17 aras,nda farkl,la an çocuk ve ergenlerin ebeveynleri olu turmaktad,r (çocuk ve ergenlerin anne ve babalar,ndan sadece biri çal, ma kat,lm, t,r). Ula ,labilirlik ve gönüllülük ilkelerine göre ara t,rman,n kat,l,mc, grubunda toplam 866 (572 anne, 294 baba) ebeveyn yer almaktad,r. Ölçe in geçerlik ve güvenilirlik analizleri üç a amada ve her a amada farkl, kat,l,mc, grubu üzerinde gerçeikle tirilmi tir. Birinci a amada ölçe in yap, geçerlili inin tespitine yönelik Aç,mly,c, Faktör Analizi (DFA) ve Do rulay,c, Faktör Analizi (DFA); ikinci a amada ölçüt ba ,nt,l, geçerlik analizleri ve son olarak üçüncü a amada ise geçerlili i sa lanan ölçe me arac,n,n güvenilirlik analizleri yap,lm, t,r. Mevcut ara t,rmada yer alan kat,l,mc,lar,n tümü Denizli ilinde ikamet eden ebeveynlerden olu maktad,r.

Ölçe in yap, geçerlili inin tespit edilmesine yönelik Aç,malay,c, Faktör Analizi (DFA) ve Do rulay,c, Faktör Analizi (DFA) ya lar, 4 ile 17 aras,nda de i en çocuk ve ergenlerin ebeveynlerinin kat,l,m, ile toplam 413 (273 anne, 140 baba) ki ilik kat,l,mc, grubunda gerçeikle tirilmi tir. Kat,l,mc,lar,n ya ortalamas, 37.2'dir. Kat,l,mc,lar,n e itim düzeyleri da ,l,m,na bakt, ,m,zda; ilkokul e itim düzeyinde 78 (%18.9), ortaokul e itim düzeyinde 89 (%21.5), lise e itim düzeyinde 142 (%34.4) ve üniversite ve üstü e itim düzeyinde ise toplam 104 (%25.2) kat,l,mc, yer almaktad,r. Ölçe in ölçüt ba ,nt,l, geçerlik analizleri ya lar, 4 ile 17 aras,nda de i en çocuk ve ergenlerin ebeveynleri ile gerçeikle tirilmi tir. Kat,l,mc, grubunu toplam 282 (184 anne, 98 baba) ebeveyn olu turmaktad,r. Kat,l,mc,lar,n ya ortalamas, 37.9'dur. Kat,l,mc,lar,n e itim düzeyleri da ,l,m,na bakt, ,m,zda; ilkokul e itim düzeyinde 47 (%16.7), ortaokul e itim düzeyinde 33 (%11.7), lise e itim düzeyinde 103 (%36.5) ve üniversite ve üstü e itim düzeyinde ise toplam 99 (%35.1) kat,l,mc, yer almaktad,r. Son olarak ise ölçe in güvenilirli ine yönelik Cronbach Alpha iç tutarl,l,k katsay,s, ve test-tekrar test korelasyon analizleri ya lar, 4 ile 17 aras,nda de i en çocuk ve ergenlerin ebeveynlerinin kat,l,m, ile sa lanm, t,r. Kat,l,mc, grubunu toplam 171 (115 anne, 56 baba) ebeveyn olu turmaktad,r. Kat,l,mc,lar,n ya ortalamas, 39.7'dir. Kat,l,mc,lar,n e itim düzeyleri da ,l,m,na bakt, ,m,zda; ilkokul e itim düzeyinde 27 (%15.8), ortaokul e itim düzeyinde 35 (%20.5), lise e itim düzeyinde 67 (%39.2) ve üniversite ve üstü e itim düzeyinde ise toplam 42 (%24.6) kat,l,mc, yer almaktad,r.

Çal, mada Kullan,lan Ölçme Araçlar,

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i (Ebeveyn Formu)

Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i (Ebeveyn Formu) ebeveynlerin kendi ebeveynlik stillerini de erlendirmek üzere Parent ve Forehand (2017) taraf,ndan geli tirilmi tir. Ölçek 34 madde ve yedi alt boyuttan olu maktad,r: 1. Proaktif ebeveynlik (6 madde), 2. Olumlu peki tirme (4 madde), 3. Samimi ili ki (3 madde), 4. Destekleyici yakla ,m (3 madde), 5. Dü manl,k (7 madde), 6. Dü ük kontrol (7 madde) ve 7. Fiziksel kontrol (4 madde). Ölçek, kapsaml, olumlu ebeveynlik (proaktif ebeveynlik, olumlu peki tirme, samimi ili ki ve destekleyici yakla ,m) ve kapsaml, olumsuz ebeveynlik (dü manl,k, dü ük kontrol ve fiziksel kontrol) olmak üzere iki boyutta da toplam puanlar hesaplanarak de erlendirilebilmektedir. Ölçek 5'li Likert derecelendirme anahtar, (1. *Hiçbir zaman*, 5. *Her zaman*) ile yap,land,r,lmaktad,r ve ters puanlanan bir madde bulunmamaktad,r. Ölçe in geli tirilmesi a amas,nda iç tutarl,l,k katsay,lar,na bakt, ,m,zda; proaktif ebeveynlik .85, olumlu peki tirme .83, samimi ili ki .77, destekleyici yakla ,m .82, dü manl,k .86, dü ük kontrol .83, fiziksel kontrol .86, kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutu .87 ve kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutu .85 oldu u görölmektedir. Ölçe in iki hafta ara gerçeikle tirilen test-tekrar test güvenilirlik katsay,lar, proaktif ebeveynlik .84, olumlu peki tirme .82, samimi ili ki .90, destekleyici yakla ,m .79, dü manl,k .85, dü ük kontrol .86, fiziksel kontrol .89, kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutu .82 ve kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutu .80 olarak hesaplanm, t,r.

Güçler ve Güçlükler Anketi

Güçler ve Güçlükler Anketi Goodman (1997) taraf,ndan geli tirilmi ve Güvenir, Özbek, Baykara, Arkar, entürk ve nceka (2008) taraf,ndan Türkçeye uyarlanm, t,r. Güçler ve Güçlükler Anketi, çocuk ve ergenlerin problem davran, lar,n, de erlendirmek üzere onlar,n ebeveynlerine ve ö retmenlerine sunulan bir ölçme arac,d,r. Ölçek 25 maddeden olu maktad,r ve

be alt boyuta sahiptir: 1. Duygusal sorunlar, 2. Dikkat eksikliği ve a r, hareketlilik, 3. Davran, sorunlar,, 4. Akran sorunlar, ve 5. Sosyal davran, lar. Ayr,ca, ölçe in devam,nda duygusal sorunlar,n varl, ,n, ve sürecini de erlendirmeye yönelik 6 soru daha yer almaktadır. Ölçek do ru de il (0 puan), k,sman do ru (1 puan) ve kesinlikle do ru (2 puan) olmak üzere 3lü Likert derecelemeye sahiptir. Ölçe in ilk dört boyutunun puanlar,n,n toplam, ile toplam güçlük puan, elde edilmektedir (Güvenir vd., 2008).

Ölçe in uyarlanma çal, mas,nda, Cronbach Alpha katsay,lar, duygusal sorunlar alt boyutu için .73, davran, sorunlar, alt boyutu için .65, dikkat eksikliği ve a r, hareketlilik alt boyutu için .80, akran sorunlar, alt boyutu için .37, sosyal davran, alt boyutu için .73 ve toplam güçlük puan, alt boyutu için .84 olarak hesaplanm, t,r (Güvenir vd., 2008).

lem

Ara t,rman,n veri seti 2017-2018 e itim-ö retim y,l,n,n ilk yar,s,nda toplanm, t,r. Çal, man,n verileri ara t,rmaya gönüllü olarak kat,lmay, kabul eden toplam 866 (572 anne, 294 baba) ebeveynden elde edilmiştir. Ara t,rman,n verileri ara t,rmac, tarafından toplanm, t,r. Kat,l,mc,lara ölçe m araçlar, zarf ile birlikte verilmiş ve kapalı, zarf içinde kat,l,mc,lardan geri alınm, t,r. Uygulamadan önce kat,l,mc,lara ara t,rman,n amac, ve ölçeklerin nas,l doldurulacağı,na ili kin bilgi verilmiştir. Çal, ma kapsam,ndaki ölçe m araçlar,n,n uygulanması, 5-10 dakika gibi bir zaman diliminde gerçekleştirilmiştir. Ara t,rman,n verileri SPSS 16.0 ve AMOS paket programlar, kullan,larak analiz edilmiştir. Ölçe in dil geçerliliği için uzman görüşünden yararlanılm, t,r. Ölçe in yapı, geçerliliği Aç,mlay,c, Faktör Analizi (AFA) ve Doğulay,c, Faktör Analizi (DFA) ile sa lanm, t,r. Ölçüt ba ,nt,l, geçerlik analizi için ölçe in geliştirilmesi çal, mas, göz önünde bulundurularak Güçler ve Güçlükler Anketi kullanılm, t,r. Ölçe in güvenirlik analizleri için Cronbach Alpha iç tutarlı,k ve iki hafta ara ile gerçekleştirilen test-tekrar test katsay,lar, hesaplanm, t,r.

Bulgular

Dil Geçerliliği

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için (ÇESDÖ) Türk kültürüne uyarlama sürecinde öncelikle sorumlu yazar olarak Dr. Justin Parent tarafından elektronik yaz, ma ile gerekli izinler alınm, t,r. Ard,ndan, dil geçerliliği çal, mas, için ölçe in İngilizce orijinal formu Rehberlik ve Psikolojik Dan, manlık Anabilim Dal,ndan bir Doç. Dr. Ö retim üyesi, İngilizce Ö retmenliği bölümünden bir Dr. Ö r. Üyesi, MEB'de görev yapan bir İngilizce Ö retmeni ve ara t,rmac, tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Daha sonra Türkçe ö retmenliğinden bir uzman, Rehberlik ve Psikolojik Dan, manlık bölümünden bir uzman ve ara t,rmac, bir araya gelerek Türkçe çeviriler kar ,la t,rmal, olarak analiz edilerek ölçek maddelerinin Türkçe kar ,lıklar, belirlenmiştir. Ard,ndan Türkçe ölçek maddeleri her iki dile hakim bir çeviri uzman, ve MEB'de görev yapan bir İngilizce ö retmeni tarafından geri-çeviri tekniği ile İngilizceye çevrilmiştir. Son olarak, yine aynı ki iler bir araya gelerek ölçek maddeleri tekrar gözden geçirilmiştir ve ölçek maddelerine son ekli verilmiştir.

Yapı, Geçerlilik

Açıklayıcı faktör analizinde, çalışmada grubundan elde edilen verilerin faktör analizine uygunluğunu test etmek amacıyla KMO ve Barlett Sphericity testi gerçekleştirildi ve analiz sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. KMO ve Barlett Sphericity Analiz Sonuçları,

Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterlili Ölçümü		.866
	Yaklaşık Kay-Kare	6238.71
Barlett's Küresellik Testi Sonuçları,	Serbestlik Derecesi	561
	Anlamlilik	.000

Tablo 1'deki analiz sonuçları, dikkate alındığında, KMO .866 ve Barlett analiz χ^2 sonucu ise 6238.71 ($p < .001$) olduğu görülmüştür. KMO'nun .60'dan yüksek olması ve Barlett Sphericity testinin anlamlı olması, göz önüne alındığında, araştırma grubundaki veri setinin faktör analizi için uygun olduğu değerlendirilmiştir (Field, 2009; Pallant, 2005).

Açıklayıcı Faktör Analizine (AFA) İlişkin Bulgular

Ölçeğin geçerlik analizi çalışmada Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır. Ölçeğin faktör yapısını tespit etmek için Varimax tekniği kullanılmıştır, böylece ölçeğin faktör sayısı, ölçekteki her maddenin yük değerleri ve maddelerin ölçeğin bütünü ile olan korelasyonu (Madde-Toplam Korelasyonu) tespit edilmiştir. Analizlerde öz-değerlerin üzerinde olan faktörler temel kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Açıklayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen faktör yapılarına ait öz-değerler ve açıklama varyansları Tablo 2'de verilmiştir.

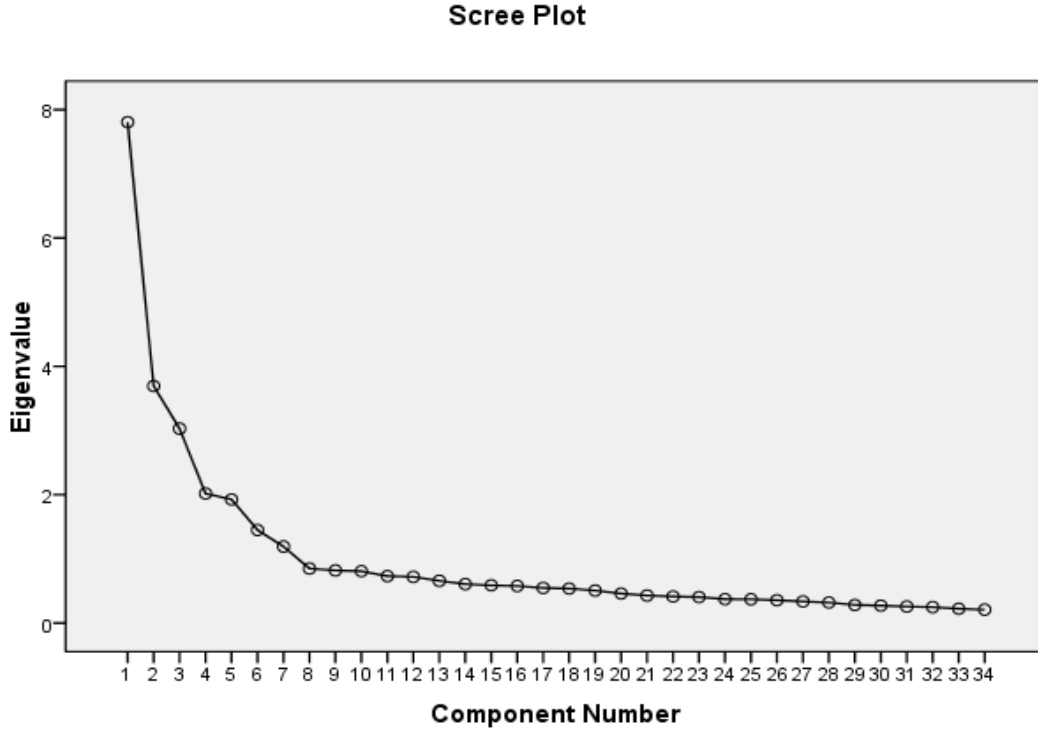
Tablo 2. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonucunda Elde Edilen Özdeğerler ile Açıklanan Varyans Oranları,

Faktör	Başlangıç Öz-değerleri			Döndürme Sonrası Toplam		
	Toplam	Varyans %	Kümülatif %	Toplam	Varyans %	Kümülatif %
1	7.81	22.96	22.96	3.96	11.65	11.65
2	3.69	10.86	33.82	3.61	10.62	22.27
3	3.03	8.91	42.73	3.60	10.58	32.85
4	2.02	5.93	48.67	2.84	8.35	41.20
5	1.93	5.66	54.33	2.80	8.25	49.45
6	1.45	4.26	58.59	2.18	6.42	55.87
7	1.19	3.51	62.10	2.12	6.23	62.10

Tablo 2'de görüldüğü üzere, açıklayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın % 62.10'unu açıklayan yedi faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde öz-değerlerin 1.0'den büyük yedi faktör bulunmaktadır. Faktörlerin açıklama oranları incelendiğinde; faktör 1 toplam varyansın % 11.65'ini, faktör 2 toplam varyansın % 10.62'sini, faktör 3 toplam varyansın % 10.58'ini, faktör 4 toplam varyansın % 8.35'ini, faktör 5 toplam varyansın % 8.25'ini, faktör 6 toplam varyansın % 6.42'sini ve faktör 7 toplam varyansın % 6.23'ünü açıklamaktadır.

Ölçeğin faktör sayısını belirlemek için Scree-Plot (Yamaç Eğimi Testi) grafiğinden yararlanılmıştır. Ölçeğe ilişkin ilk birkaç nokta Scree-Plot grafiğinde ekilendiğinde her iki nokta arasında bir faktörü işaret ettiği göz önünde bulundurulduğunda, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeğine (Ebeveyn

Formu) ait Scree-Plot grafi inin orijinal ölçe e ait yedi faktörlü yapı, y, do rulad, , görülmektedir.



ekil 2. Ölçe e ili kin Scree-Plot grafi i

Aç,mly,c, faktör analizi sonucunda yedi faktörlü yapı,n,n maddesel da ,l,mlar,na bakt, ,m,zda; 1. Faktör 4, 5, 6, 8, 13, 16 ve 29. maddelerden olu an *dü manl,k* alt boyutu, 2. Faktör 2, 3, 9, 12, 20, 23 ve 27. maddelerden olu an *dü ük kontrol* alt boyutu, 3. Faktör 15, 19, 28, 32, 33 ve 34. maddelerden olu an *proactive ebeveynlik* alt boyutu, 4. Faktör 14, 24, 25 ve 31. maddelerden olu an *fiziksel kontrol* alt boyutu, 5. Faktör 11, 18, 26 ve 30. maddelerden olu an *olumlu peki tirme* alt boyutu, 6. Faktör 10, 17 ve 22. maddelerden olu an *destekleyici yakla ,m* alt boyutu ve 7. Faktör ise 1, 7 ve 21. maddelerden olu an *samimi ili ki* alt boyutu olarak görülmü tür. Ayr,ca, proactive ebeveynlik, olumlu peki tirme, destekleyici yakla ,m ve samimi ili ki alt boyutlar,n,n toplam, *kapsaml, olumlu ebeveynlik* boyutunu; dü manl,k, dü ük kontrol ve fiziksel kontrol alt boyutlar,n,n toplam, ise *kapsaml, olumsuz ebeveynlik* boyutunu olu turmaktad,r.

Aç,mly,c, faktör analizi sonucunda ölçe in geneline ili kin madde faktör yük da ,l,mlar,na bakt, ,m,zda, yük de erlerinin .46 ile .83 aras,nda s,raland, , görülmektedir. Madde faktör yük de erinin .32'inin üzerinde olmas, gerekti i (Tabachnick ve Fidell, 2007) ve bir maddenin birden fazla faktörde yer almas, durumunda faktörler aras,nda madde yükünün en az .10 de erinde fark olmas, gerekti i (Büyüköztürk, 2008) göz önüne al,nd, ,nda; yedi faktörlü Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için madde faktör yük de erlerinin yeterli düzeyde oldu u söylenebilir

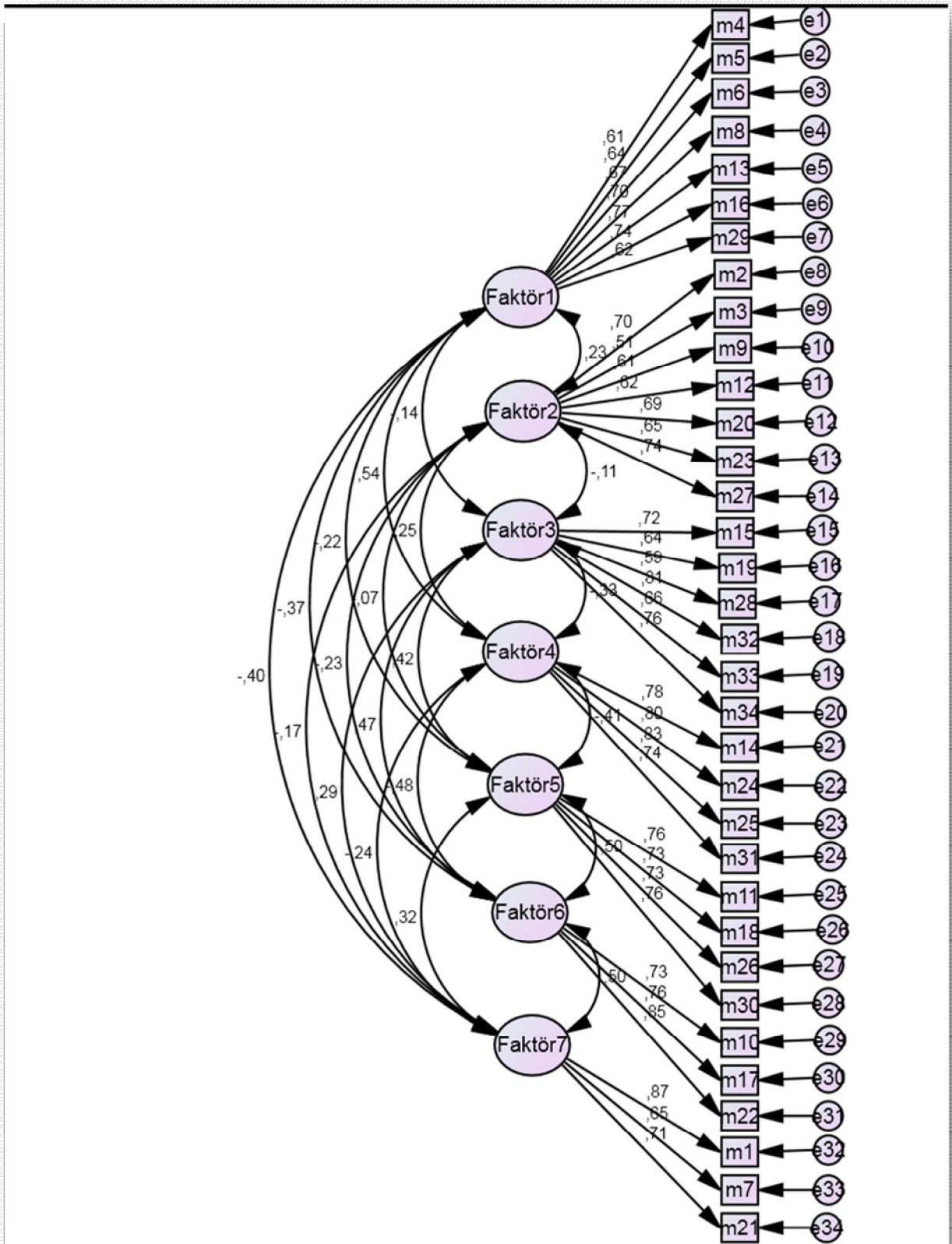
Tablo 3. Ölçe e li kin Madde Faktör Yükleri ve Madde-Toplam Korelasyon De erleri

Madde	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6	Faktör 7	Madde- Toplam Korelasyonu
Madde 4	.61							.56
Madde 5	.73							.60
Madde 6	.72							.62
Madde 8	.70							.64
Madde 13	.75							.69
Madde 16	.74							.68
Madde 29	.69							.57
Madde 2		.64						.66
Madde 3		.46						.49
Madde 9		.55						.60
Madde 12		.55						.63
Madde 20		.64						.66
Madde 23		.57						.65
Madde 27		.65						.67
Madde 15			.67					.72
Madde 19			.60					.67
Madde 28			.55					.63
Madde 32			.71					.73
Madde 33			.60					.60
Madde 34			.66					.70
Madde 14				.71				.67
Madde 24				.74				.60
Madde 25				.75				.64
Madde 31				.66				.67
Madde 11					.66			.67
Madde 18					.65			.68
Madde 26					.66			.72
Madde 30					.68			.67
Madde 10						.63		.67
Madde 17						.67		.72
Madde 22						.72		.71
Madde 1							.83	.72
Madde 7							.77	.55
Madde 21							.71	.58

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe için madde geçerli ini tespit etmek için madde-toplam korelasyon sonuçlar, incelenmi tir. Madde-toplam korelasyon de erlerinin .49 ile .72 aras,nda de i ti i görülmektedir. Madde-toplam korelasyon de erinin .30 ve üzeri olan maddelerin ölçülecek niteli i ay,rt etme aç,s,ndan yeterli kabul edildi i göz önünde bulunduruldu unda (Büyüköztürk, 2008; Field, 2009); ölçekte yer alan tüm maddelerin ölçek toplam puan, ile yeterli düzeyde ili kili oldu u ve ölçek madde geçerlili inin sa land, , söylenebilir.

Do rulan, Faktör Analizi (DFA)

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için Türkçeye uyarlama model uyumu birinci düzey Do rulan, Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Ölçe in model uyumunu belirlemek DFA model uyum indeksleri dikkate alındı, 34 madde ve yedi alt boyuttan oluşan Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için uyum indekslerinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir [DFA: $\chi^2 = 1036.86$, $p < .01$, $sd = 506$; $\chi^2/sd = 2.05$; GFI = .92; AGFI = .91; CFI = .91; NFI = .91; NNFI = .90; IFI = .91; RMSEA = .051]. Uyuma ilişkin istatistiksel de erlere bakıldığında, χ^2/sd de erinin 3'ten küçük olması, iyi uyumu, RMSEA de erinin .05 ile .08 arasında olması, kabul edilebilir uyumu gösterdiği dikkate alındı, (Kline, 1998; Sümer, 2000; Şimşek, 2007); DFA sonucuna göre ölçe e ilişkin χ^2/sd de erinin iyi uyum düzeyinde, RMSEA ve diğer uyum de erlerinin ise kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür. Ölçekte yer alan maddelerin faktör yükleri .51 ile .87 arasında farklılık göstermektedir. Yedi faktörlü Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için model uyumunun incelenmesi için gerçekleştirilen birinci düzey DFA'ya ilişkin analiz ekil 3'te sunulmuştur.



ekil 3. Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i (Ebeveyn Formu) li kin DFA Sonucu

Ara t,rmada ölçek maddelerinin sahip oldu u t de er yükleri ve çoklu korelasyon kareleri (R^2) birinci düzey DFAda incelenmiştir. Uyum, t ve R^2 de erlerin yan, s,ra ölçe in faktör yap,s,n,n güvenilirli ini test etmek amac, ile Birle ik Güvenirlik (CR) ve Ortalama Varyans Oran, (AVE) de erleri hesaplanm, ve Tablo 4te sunulmu tur.

Tablo 4. Ölçek Maddelerinin t , Çoklu Korelasyon Kareleri (R^2), Ortalama Aç,klanan Varyans Oran, (AVE) ve Birle ik Güvenirlik (CR) De erleri

Faktör	Madde	t De eri (t)	Çoklu Korelasyon Kareleri (R^2)	Ort. Aç,klanan Varyans Oran, (AVE)	Birle ik Güvenirlik (CR)
Dü manl,k	Madde 4	10.58**	.37	.47	.86
	Madde 5	11.26**	.41		
	Madde 6	11.80**	.45		
	Madde 8	11.81**	.49		
	Madde 13	12.43**	.59		
	Madde 16	12.82**	.55		
	Madde 29	11.39**	.38		
Dü ük Kontrol	Madde 2	12.89**	.49	.42	.84
	Madde 3	12.63**	.26		
	Madde 9	13.45**	.37		
	Madde 12	11.90**	.39		
	Madde 20	11.34**	.48		
	Madde 23	9.96**	.42		
	Madde 27	11.23**	.55		
Proaktif Ebeveynlik	Madde 15	12.04**	.51	.49	.85
	Madde 19	12.63**	.41		
	Madde 28	10.65**	.35		
	Madde 32	5.38**	.65		
	Madde 33	11.99**	.44		
	Madde 34	10.86**	.58		
Fiziksel Kontrol	Madde 14	11.11**	.61	.62	.87
	Madde 24	11.87**	.64		
	Madde 25	10.56**	.68		
	Madde 31	7.59**	.55		
Olumlu Peki .	Madde 11	12.68**	.58	.55	.83
	Madde 18	10.18**	.53		
	Madde 26	11.29**	.53		
	Madde 30	10.83**	.57		
Dest. Yak.	Madde 10	12.79**	.53	.61	.82
	Madde 17	13.19**	.57		
	Madde 22	10.81**	.73		
Sam. li ki	Madde 1	13.11**	.76	.56	.79
	Madde 7	13.06**	.43		
	Madde 21	11.25**	.51		

** $p < .01$

Tablo 4teki analiz sonuçlar, dikkate al,nd, ,nda, ölçe e ait maddelere ili kin t de erlerinin 5.38 ile 13.45 aras,nda farklıla t, , ve tüm maddelerin .01 düzeyinde anlaml,

oldu u görülmektedir. Maddelere ili kin t de erlerinin anlaml, olmamas, durumunda o maddenin modelden ç,kar,lmas, gerekti i göz önüne al,nd, ,nda (Byrne, 2010); birinci düzey DFA sonucuna göre ölçek maddelerinin tümünün modeli temsil edebilecek yeterlilik düzeyine sahip oldu u söylenebilir. Çoklu Korelasyon Kareleri (R^2) de erlerine bakt, ,m,zda, maddelerin varyanslar,n, aç,klama oranlar, Tablo 4'te verilmi olup .01 düzeyinde anlaml, oldu u görülmektedir. Ayr,ca, ölçe e ait Birle ik Güvenirlik (CR) ve Ortalama Varyans Oran, (AVE) de erleri Tablo 4'te ifade edilmi tir. Analiz sonuçlar,nda Ortalama Varyans Oran, (AVE) de erlerinin .42 ile .62; Birle ik Güvenirlik (CR) de erlerinin ise .79 ile .87 aras,nda de i ti i görülmektedir. Hair, Black, Babin ve Anderson (2010) .70 üzerindeki Birle ik Güvenirlik (CR) de erlerinin mükemmel oldu unu ifade etmi tir. Fornell ve Larcker (1981) Ortalama Varyans Oran, (AVE) de erlerin kabul edilebilmesi için .50'nin üzerinde olmas, gerekti ini belirtmi fakat Birle ik Güvenirlik (CR) de erinin .60'nin üzerinde oldu unda .40 üstündeki de erlerinde kabul edilebilece ini ifade etmi tir. Bu aç,klamalar do rultusunda, ölçe e ili kin Birle ik Güvenirlik (CR) ve Ortalama Varyans Oran, (AVE) de erlerinin kabul edilebilir düzeyde oldu u görülmektedir.

Ölçüt Ba ,nt,l, Geçerlik

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i'nin ölçüt-ba ,nt,l, geçerli i için Güçler ve Güçlükler Anketi ile aras,ndaki korelasyonlar hesaplanm, ve analiz sonuçlar, Tablo 5'te verilmi tir.

Tablo 5. Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i'nin Ölçüt Ba ,nt,l, Geçerli ine li kin Bulgular

	Proak. Ebev.	Olumlu Peki .	Samimi li ki	Destek. Yakla .	Dü man -l,k	Dü ük Kontrol	Fiziksel Kontrol	Olumlu Ebev. Boyutu	Olumsuz Ebev. Boyutu
Toplam Güçlük Puan,	-.12*	-.21**	-.26**	-.29**	.34**	.14*	.35**	-.27**	.34**

* $p < .05$, ** $p < .01$

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i ile Güçler ve Güçlükler Anketi aras,ndaki ili kiler incelendi inde; toplam güçlük puan, ile proaktif ebeveynlik ($r = -.12$, $p < .05$), olumlu peki tirme ($r = -.21$, $p < .01$), samimi ili ki ($r = -.26$, $p < .01$), destekleyici yakla ,m ($r = -.29$, $p < .01$) ve kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutu ($r = -.27$, $p < .01$) aras,nda negative yönde; dü manl,k ($r = .34$, $p < .01$), dü ük kontrol ($r = .14$, $p < .05$), fiziksel kontrol ($r = .35$, $p < .01$) ve kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutu ($r = .14$, $p < .05$) aras,nda ise pozitif yönde anlaml, ili kinin varl, , tespit edilmi tir. Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i'nin teorik çerçevesi do rultusunda analiz sonuçlar, dikkate al,nd, ,nda, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i'nin ölçüt ba ,nt,l, geçerlili e sahip oldu u söylenebilir.

Güvenirlik Analizi

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i'nin uyarlama çal, mas,nda ölçe in güvenilirli ini tespit etmek için iç tutarl,l,k katsay,s, ve iki hafta ara ile gerçeikle tirilen test-tekrar test analizleri gerçeikle tirilmi ve elde edilen bulgular Tablo 6'da sunulmu tur.

Tablo 6. Ölçe e li kin ç Tutarlı,k ve Test-Tekrar Test Güvenirlik Katsay,lar,

Boyutlar	Madde Say,s,	ç Tutarlı,k	Test-Tekrar Test
Dü manl,k	7	.86	.85
Dü ük Kontrol	7	.83	.86
Proaktif Ebeveynlik	6	.85	.84
Fiziksel Kontrol	4	.86	.89
Olumlu Peki tirme	4	.83	.82
Destekleyici Yakla ,m	3	.82	.79
Samimi ili ki	3	.77	.90
Kapsaml, Olumlu Eb. Boyutu	16	.87	.82
Kapsaml, Olumsuz Eb. Boyutu	18	.85	.80

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için güvenirlik analizleri incelendi inde; Cronbach Alpha iç tutarlı,k katsay,s, 7 maddeden olu an dü manl,k alt boyutu için .86, 7 maddeden olu an dü ük kontrol alt boyutu için .83, 6 maddeden olu an proaktif ebeveynlik alt boyutu için .85, 4 maddeden olu an fiziksel kontrol alt boyutu için .86, 4 maddeden olu an olumlu peki tirme alt boyutu için .83, 3 maddeden olu an destekleyici yakla ,m alt boyutu için .82, 3 maddeden olu an samimi ili ki alt boyutu için .77, 16 maddeden olu an kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutu için .87 ve 18 maddeden olu an kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutu için ise .85 olarak hesaplanm, t,r. ki hafta ara gerçekte tirilen test-tekrar test güvenirlik analizi katsay,lar, ise dü manl,k alt boyutu için .85, dü ük kontrol alt boyutu için .86, proaktif ebeveynlik alt boyutu için .84, olumlu peki tirme alt boyutu için .82, fiziksel kontrol alt boyutu için .89, destekleyici yakla ,m alt boyutu için .79, samimi ili ki alt boyutu için .90, kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutu için .82 ve kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutu için ise .80 olarak hesaplanm, t,r. Ölçek uyarılama sürecinde güvenirlik katsay,s, .70 ve üzeri olan ölçeklerin güvenilir olarak kabul edildi i dikkate al,nd, ,nda (Robinson, Shaver ve Wrightsman, 1991); Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için iç tutarlı,k ve test-tekrar test güvenirlik katsay,lar,n,n yeterli düzeyde oldu u söylenebilir.

Ölçe in Puanlanması,

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i (Ebeveyn Formu) 5di Likert derecelendirme anahtar, ile yapıland,r,lmaktad,r. Ölçe in derecelendirmesi 1. *Hiçbir zaman* (1 puan), 2. *Nadiren* (2 puan), 3. *Bazen* (3 puan), 4. *Ço u zaman* (4 puan) ve 5. *Her zaman* (5 puan) eklindedir. 34 maddeden olu an ölçekte ters puanlanan bir madde yer almamaktad,r. Ölçekten elde edilebilecek puan aral,klar,na bakt, ,m,zda; 7 maddeden olu an dü manl,k alt boyutu için öen yüksek 35, en dü ük 7ö; 7 maddeden olu an dü ük kontrol alt boyutu için öen yüksek 35, en dü ük 7ö; 6 maddeden olu an proaktif ebeveynlik alt boyutu için öen yüksek 30, en dü ük 6ö; 4 maddeden olu an fiziksel kontrol alt boyutu için öen yüksek 20, en dü ük 4ö; 4 maddeden olu an olumlu peki tirme alt boyutu için öen yüksek 20, en dü ük 4ö; 3 maddeden olu an destekleyici yakla ,m alt boyutu için öen yüksek 15, en dü ük 3ö; 3 maddeden olu an samimi ili ki alt boyutu için öen yüksek 15, en dü ük 3ö; 16 maddeden olu an kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutu için öen yüksek 80, en dü ük 16ö ve 18 maddeden olu an kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutu için ise öen yüksek 90, en dü ük 18ödir. Boyutlardan elde edilen puan düzeyi artt,kça ölçülen niteli in sahip olunma derecesi de yükselmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, ebeveynlerin ebeveynlik stillerini belirlemek amacıyla, ile Parent ve Forehand (2017) tarafından geliştirilen Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği için (Ebeveyn Formu) Türk popülasyonuna uyarlanması amaçlanmıştır. Araştırmanın bu amaç doğrultusunda, uzman görüşleri, ölçeğin dil geçerliliği çalışması, yapılmış, yapı geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizleri (DFA) gerçekleştirilmiş ve ölçütler, geçerlik analizi hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenirlik analizleri için Cronbach Alpha iç tutarlılık ve iki hafta aralıklarla gerçekleştirilen test-tekrar test katsayıları hesaplanarak analizler gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği için (Ebeveyn Formu) orijinal formunda olduğu gibi yedi boyuta sahip olduğu ve tüm maddelerin birleştirel ve orijinalinde olduğu gibi ilgili boyutlara da birleştirel gösterdiği görülmüştür. Bundan dolayı, elde edilen geçerli ve güvenilir sonuçları ilkin bulgular ölçeğin ilgili niteliklere yönelik düzeyleri belirlemek üzere kullanılabilir özellikte olduğunu göstermiştir.

Araştırmada, ölçeğin dil geçerliliği uzman görüşleri doğrultusunda sağlanmıştır. Orijinal ölçek maddelerinin Türkçeye çeviri amacıyla farklı uzman kişilerin görüşlerinin alınması, ve geri-çeviri tekniğinin kullanılması, ölçeğin dil geçerlilik düzeyini yükselttiği düşünülmektedir. Araştırmada ölçeğin yapı geçerliliği için AFA ve DFA analizlerinden önce araştırmadaki veri setinin faktör analizleri için uygunluğu test edilmiştir. Bunun için KMO ve Barlett testi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda, KMO'nun .60'dan yüksek olması, ve Barlett Sphericity testinin anlamlı olması, araştırma grubundaki veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermiştir (Field, 2009; Pallant, 2005). Açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri sonucunda toplam varyansın %62.10'unu açıklayan 34 maddeden oluşan yedi faktörlü bir yapı, elde edilerek ölçeğin orijinal yapısına, doğrulanmıştır. Henson ve Roberts (2006) ölçeğin açıklaması gereken toplam varyans değerinin %52 ve üzerinde olması gerektiği ifadeyi göz önüne alarak, ÇEDÖS'ün yeterli toplam varyans açıklama oranına sahip olduğunu söylenebilir.

Açıklayıcı faktör analizi sonucunda yedi faktörlü yapı, maddesel dağılımlarına baktığımızda; 1. Faktör yedi maddeden oluşan *du manlık* alt boyutu, 2. Faktör yedi maddeden oluşan *du ük kontrol* alt boyutu, 3. Faktör alt maddeden oluşan *proactive ebeveynlik* alt boyutu, 4. Faktör dört maddeden oluşan *fiziksel kontrol* alt boyutu, 5. Faktör dört maddeden oluşan *olumlu peki tirme* alt boyutu, 6. Faktör üç maddeden oluşan *destekleyici yaklaşım* alt boyutu ve 7. Faktör ise üç maddeden oluşan *samimi ilişki* alt boyutu olarak görülmüştür. Ayrıca, proactive ebeveynlik, olumlu peki tirme, destekleyici yaklaşım ve samimi ilişki alt boyutları, toplam kapsamlı olumlu ebeveynlik boyutunu; du manlık, du ük kontrol ve fiziksel kontrol alt boyutları, toplam ise kapsamlı olumsuz ebeveynlik boyutunu oluşturmaktadır. Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği için (Ebeveyn Formu) orijinal formunda olduğu gibi yedi boyuta sahip olduğu ve tüm maddelerin birleştirel olarak ve orijinalinde olduğu gibi ilgili boyutlara da birleştirel gösterdiği görülmüştür. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin geneline ilişkin madde faktör yük dağılımlarına baktığımızda, yük değerlerinin .46 ile .83 arasında sınırlanmış, görülmektedir. Madde faktör yük değerinin .32'nin üzerinde olması gerektiği göz önüne alınarak, Tabachnick ve Fidell (2007); yedi faktörlü Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini Değerlendirme Ölçeği için madde faktör yük değerlerinin yeterli düzeyde olduğunu söylenebilir.

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için madde geçerli ini tespit etmek için madde-toplam korelasyon sonuçlar, incelenmi tir. Madde-toplam korelasyon de erlerinin .49 ile .72 aras,nda de i ti i görülmektedir. Madde-toplam korelasyon de erinin .30 ve üzeri olan maddelerin ölçülecek niteli i ay,rt etme aç,s,ndan yeterli kabul edildi i göz önünde bulunduruldu unda (Büyüköztürk, 2008; Field, 2009); ölçekte yer alan tüm maddelerin ölçek toplam puan, ile yeterli düzeyde ili kili oldu u ve ölçek madde geçerlili inin sa land, , görülmektedir.

Ara t,rmada, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için Türkçeye uyarlama model uyumu birinci düzey DFA ile incelenmi tir. Analiz sonuçlar,nda ölçe in model uyum de erleri u ekilde görülmü tür [DFA: $\chi^2 = 1036.86$, $p < .01$, $sd = 506$; $\chi^2/sd = 2.05$; GFI= .92; AGFI= .91; CFI= .91; NFI= .91; NNFI= .90; IFI= .91; RMSEA= .051]. Uyuma ili kin istatistiksel de erlere bak,ld, ,nda, χ^2/sd de erinin 3'ten küçük olmas, iyi uyumu, RMSEA de erinin .05 ile .08 aras,nda olmas, kabul edilebilir uyumu gösterdi i dikkate al,nd, ,nda (Kline, 1998; Sümer, 2000; im ek, 2007); DFA sonucuna göre ölçe e ili kin χ^2/sd de erinin iyi uyum düzeyinde, RMSEA ve di er uyum de erlerinin ise kabul edilebilir düzeyde oldu u görülmü tür. Analiz sonuçlar,nda ölçekte yer alan maddelerin faktör yük de erlerinin .51 ile .87 aras,nda farklıla t, , görülmü tür. DFA model uyum indeksleri dikkate al,nd, ,nda; 34 madde ve yedi alt boyuttan olu an Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için uyum indekslerinin yeterli düzeyde oldu u görülmektedir

Ara t,rmada ölçe in uyum de erlerinin yan, s,ra ölçe e ili kin t yükleri, çoklu korelasyon kareleri (R^2), Birle ik Güvenirlik (CR) ve Ortalama Varyans Oran, (AVE) de erleri hesaplanm, t,r. Analiz sonuçlar,nda, t ve R^2 de erlerinin .01 düzeyinde anlaml,, Birle ik Güvenirlik (CR) de erlerinin .70 üzerinde olmas,n,n mükemmel düzeyi ifade etmesi dikkate al,nd, ,nda (Hair vd., 2010), (CR) de erlerinin yeterlilik düzeyine sahip oldu u görülmü tür. Ara t,rma bulgular,nda, ölçe e ili kin (AVE) de erlerinin .42 ile .62 aras,nda de i ti i ve kabul edilen s,n,r olarak görülen .50'nin alt,nda de erlere sahip boyutlar oldu u görülmü tür. Fornell ve Larcker'ın (1981) .50'nin alt,ndaki (AVE) de erlerin kabul edilebilmesi için (CR) de erinin .60'nin üzerinde olmas, gerekti i ifadesi dikkate al,nd, ,nda, ölçe e ait (AVE) de erlerinin de kabul edilen düzeyde oldu u söylenebilir.

Ara t,rmada Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için (Ebeveyn Formu) ölçüt-ba ,nt,l, geçerli i için Güçler ve Güçlükler Anketi ile aras,ndaki korelasyonlar hesaplanm, t,r. Toplam güçlük puan, ile proactive ebeveynlik, olumlu peki tirme, samimi ili ki, destekleyici yakla ,m ve kapsaml, olumlu ebeveynlik boyutlar, aras,nda negatif yönde; dü manlık, dü ük kontrol, fiziksel kontrol ve kapsaml, olumsuz ebeveynlik boyutlar, ile ise pozitif yönde anlaml, ili ki içinde oldu u görülmü tür. Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için teorik çerçevesi do rultusunda analiz sonuçlar, dikkate al,nd, ,nda, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için ölçüt ba ,nt,l, geçerlili e sahip oldu u söylenebilir. Alan yaz,n,n mevcut ara t,rma bulgusunu destekledi i görülmektedir. Bolattekin (2014) taraf,ndan 200 ebeveynli çal, ma grubunda ebeveyn tutumlar, ile çocuklar,ndaki davran, problemleri aras,ndaki ili ki incelenmi tir. Ara t,rmada, çocuklar,na kar , olumlu tutuma sahip, daha demokratik bir yakla ,m sergileyen ebeveynler ile çocuklar,n,n toplam güçlük puan, aras,nda negatif yönde; daha bask,c,, sert, ilgisiz bir anlamda çocuklar,na

kar , olumsuz bir yakla ,m içinde olan ebeveynler ile çocuklar,n,n toplam güçlük puanlar, aras,nda ise pozitif yönde anlaml, bir ili ki bulgusu elde edilmi tir.

Mevcut ara t,rmada, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe için uyarlama çal, mas,nda ölçe in güvenilirli ini tespit etmek için Cronbach Alpha iç tutarl,1,k ve iki hafta ara ile gerçekleştirilen test-tekrar test analizleri gerçekleştirilmi tir. Ölçe in boyutlar,na ili kin Cronbach Alpha iç tutarl,1,k katsay,lar,n,n .77 ile .87 aras,nda de i ti i görülmektedir. ki hafta ara gerçekleştirilen test-tekrar test güvenilirlik analizi katsay,lar,n,n ise .79 ile .90 aras,nda farklı t, , analiz sonuçlar,nda görülmü tür. Ölçek uyarlama sürecinde güvenilirlik katsay,s, .70 ve üzeri olan ölçeklerin güvenilir olarak kabul edildi i dikkate al,nd, ,nda (Robinson vd., 1991); Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe için iç tutarl,1,k ve test-tekrar test güvenilirlik katsay,lar,n,n yeterli oldu u görülmektedir.

Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i ya lar, 4 ile 17 aras,nda farklı,la an çocuk ve ergenlerin ebeveynlerine uygulanabilecek yeterli psikometrik özelliklere sahiptir. Mevcut ölçek ebeveynlerin çocuklar,na yönelik yakla ,mlar,n, ve tutumlar,n, ortaya koyan yedi boyutlu bir yapı, sunmaktadır. Ölçe in çocuklar,n gelişim a amalar,n, görmezden gelmemesinden dolayı, sahip oldu u esneklik etki gücünü arttırd, , söylenebilir. Bu durum müdahale ve boylamsal ara t,rmalar aç,s,ndan da önemlidir. Çocuklar gelişim a amalar,nda ilerledikçe ÇESDÖ'nün faktör yapı,s,ndaki ölçüm de i mezli i onun aç,k bir gücüdür. Ölçek ayn, ebeveynlik ölçüsü ile daha sağlıklı, kar ,la t,rmalara izin vermektedir. Ölçe in maddeleri incelendi inde bu durum açıkça görülebilir. Örne in, samimi ili ki alt boyutunda yer alan öÇocu umla birlikte s,ca ve samimi zamanlar geçiririm.ö ölçek maddesini inceledi imizde tüm gelişim dönemlerindeki bireylere yönelik oldu u görülmektedir. Ölçe e ili kin alt boyutlar,n z,t,k veya yak,nl,k durumuna göre temellendirilmesi ölçe in di er ölçeklerden ayrılan olumlu bir özelli i olarak de erlendirilebilir. Türk popülasyonundaki ebeveynlerin çocuklar,na yakla ,mlar,n,n temel özelliklerinden birisinin duruma göre birbirine z,t yakla ,mlar sergiledi i göz önüne al,n,rsa (Karabulut-Demir ve endil, 2008); ölçe in kurgu yapı,s,n,n (ekil 1) Türk kültürüne uygun oldu u dü ünülebilir. ÇESDÖ'den elde edilecek alt boyutlara ili kin sonuçlar olumlu-olumsuz ebeveynlik boyutlar, döngüsünde (ekil 1) sistematik bir ekilde kar ,la t,r,labılır. Yurt içi literatürdeki var olan ölçekler ebeveynlerin olumlu tutum ve davran, lar,n, daha dar bir aral,кта genel olarak demokratik tutum boyutu alt,nda de erlendirmektedir (Le Compte, Le Compte ve Özer, 1978; Karabulut-Demir ve endil, 2008). ÇESDÖ ise ebeveynlerin olumlu tutum ve davran, lar,n, samimi ili ki, proaktif ebeveynlik, olumlu peki tirme ve destekleyici yakla ,m alt boyutlar, ile daha geni bir yelpazede de erlendirmesi önemlidir. Türk kültüründeki ebeveynlerin daha çok olumsuz ebeveynlik band,ndaki stillere sahip oldu u göz önüne al,nd, ,nda (Ayçiçe i-Dinn ve Sunar, 2017); ebeveynlerin olumlu davran, lar,n,n daha geni boyutta analiz edilmesinin önemlilik derecesi bir seviye daha artmaktadır. Ayr,ca, otoriter ebeveynlik stiline bask,n oldu u bir kültürde ölçe in hem sözel sertli i içeren dü manl,k alt boyutuna hem de fiziksel disiplini yans,tan fiziksel kontrol alt boyutuna sahip olmas, Türk kültürü aç,s,ndan ölçe in uyum düzeyini yükseltmektedir. Ölçe in Türk kültürüne uygun oldu u, anla ,l,r,k aç,s,ndan bir probleme sahip olmad, , söylenebilir. Bu noktada, uyarlama çal, mas,nda orijinal ölçek maddelerinin tümünün mevcut yapı,s,n, korudu u görülmü tür. Ölçe in 34 madde ile yedi alt boyuta sahip olmas, kullan, l, , aç,s,ndan olumlu bir yönü olarak de erlendirilebilir. Ölçek ebeveynlerin çocuklar,na yakla ,m stillerini kar ,tl,k ili kisi içinde ayrınt,l, olarak sunmaktadır. Öncelikle,

ölçe in yap,s,na ili kin bu durum birkaç noktada hem ara t,r,mac,lar hem de uygulay,c,lar için avantaj sa layacaktır. Ebeveynlik stilleri ile di er de i kenler aras,ndaki ili kinin ara t,r,ld, , bilimsel çal, malarda; ebeveynlik stillerinde rol oynayan de i kenlerin etkisi ve ebeveynlik stillerinin ise ba ka de i kenler üzerindeki etkisi daha iyi temellendirilebilir. Ebeveynlerin fark,ndal,klar,n,n artt,r,l,mas,na yönelik daha etkili programlar,n geli tirilmesi ve ebeveynlere daha etkili geri bildirimlerde bulunulmas, aç,s,ndan uygulay,c,lar,n bak, aç,s,n, geni letmesi beklenmektedir. Bununla birlikte mevcut ara t,r,man,n baz, s,n,rl,l,klara sahip oldu u ifade edilebilir. Çal, man,n kat,l,mc, grubu Denizli ilinde ikamet eden 866 kat,l,mc, ile s,n,rl,d,r. Ayr,ca, mevcut ara t,r,mada anne kat,l,mc, bireylerin say,s,n,n baba kat,l,mc, bireylerden fazla olmas, yine bir s,n,rl,l,k olarak de erlendirilebilir. Bundan dolayı,, mevcut ölçme arac,n,n farklı bölgelerde ikamet eden ebeveynler ve farklı de i kenler ile test edilmesi ölçe in ölçme gücüne önemli katkı sa layacaktır.

Sonuç olarak bu ara t,r,mada, ebeveynlerin ebeveynlik stillerini belirlemek amac, ile Parent ve Forehand (2017) taraf,ndan geli tirilen Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için (Ebeveyn Formu) Türk popülasyonuna uyarlanmas, amaçlanm, t,r. Bu amaç do rultusunda, ölçe in dil geçerli i uzman görüşü ü çerçevesinde gerçekleştirilmi , yap, geçerlili i Aç,m,lay,c, Faktör Analizi (AFA) ve Do rulay,c, Faktör Analizi (DFA) ile sa lanm, ve ölçüt ba ,nt,l, geçerlik analizi yap,lm, t,r. Ölçe in güvenilirlik analizleri için Cronbach Alpha iç tutarlı,k ve iki hafta ara ile gerçekleştirilen test-tekrar test katsay,lar, hesaplanm, t,r. Ölçe in Türk kültürüne uyarlama çal, mas, amac, ile gerçekleştirilen geçerlik ve güvenilirlik analiz bulgular,n,n yeterli düzeyde oldu u görülmü tür. Yukarıdaki bilgiler do rultusunda, gerçekleştirilen uyarlama çal, mas, Çok Boyutlu Ebeveynlik Stillerini De erlendirme Ölçe i için (Ebeveyn Formu) Türk kültüründe ya lar, 4 ile 17 aras,nda de i en çocuk ve ergenlerin ebeveynlerinin ebeveynlik stillerini belirlemeye yönelik kullan,labilecek yeterli psikometrik özelliklere sahip oldu unu göstermi tir.

Kaynakça

- Ayçiçe i-Dinn, A. ve Sunar, D. (2017). Çocuk yeti tirme tutumlar, ve ba ,nt,lar,n,n kültür içi ve kültürleraras, kar ,la t,r,l,mas,. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(79), 95-110.
- Barber, B. K. (1996). Parental psychological control: Revisiting a neglected construct. *Child Development*, 67(6), 3296-3319.
- Baumrind, D. (1971). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4(1), 1-103.
- Baumrind, D. (1991). Parenting styles and adolescent development. In J. Brooks, R. Lerner ve A. C. Petersen, (Ed.), *The encyclopedia on adolescence*, (758-772). New York: Garland.
- Bolattekin, A. (2014). *Anne-baban,n ba lanma stilleri, anne-baba tutumlar, ve çocuklar,ndaki davran, problemleri aras,ndaki ili kinin incelenmesi*. Yay,m,lanmam, doktora tezi, stanbul Arel Üniversitesi, stanbul.
- Büyüköztürk, . (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitab*, (9. bas,m). Ankara: Pegem A Yay,nc,l,k.
- Byrne, B. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications and programming*. New York, NY: Taylor and Francis Group.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487-496.
- Düzgün, . (2003). Ö rencilerin psikolojik belirtileri ile anne-baba tutumlar, aras,ndaki ili kiler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1-2), 149-162.

- Erözkan, A. (2012). Ergenlerde kaygı, duyarlılık ve ebeveyn tutumları, arasındaki ilişki incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 43-57.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS*. London: SAGE Publications Ltd.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 39-50.
- Goodman, R. (1997). The strengths and difficulties questionnaire: A research note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 38(5), 581-586.
- Güvenir, T., Özbek, A., Baykara, B., Arkar, H., Öntürk, B. ve Öncekaş, S. (2008). Güçler ve güçlükler anketinin (GGA) Türkçe uyarlamasının psikometrik özellikleri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 15(2), 65-74.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ, USA: Prentice-Hall, Inc..
- Henson, R. K., & Roberts, J. K. (2006). Use of exploratory factor analysis in published research. *Educational and Psychological Measurement*, 66, 393-416.
- Huver, R. M. E., Otten, R., Vries, H., & Engels, R. C. M. E. (2010). Personality and parenting style in parents of adolescents. *Journal of Adolescence*, 33, 395-402.
- Karabulut-Demir, E. ve Öndil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 15-25.
- Kılınç, F. E. ve Aral, N. (2015). Çocuk yetiştirme tutum ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *A BÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 199-222.
- Kline, R. B. (1998). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Kutlu, Y. ve Çetinkaya-Duman, Z. (2005). Ergenlerin depresyon belirtili düzeyleri ile algıladıkları anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 13(55), 81-90.
- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (2005). Anne baba tutumları ölçeği. Y. Kuzgun ve F. Bacanlı, (Ed.), *PDR'de kullanılan ölçekler*. Ankara: Nobel Yayınları, 1-10.
- Lamborn, S. D., Mounts, N. S., Steinberg, L., & Dornbusch, S. M. (1991). Pattern of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Development*, 62, 1049-1065.
- LeCompte, G., LeCompte, A. ve Özer, S. (1978). Üç sosyoekonomik düzeyde Ankara'da annelerin çocuk yetiştirme tutumları: Bir ölçek uyarlaması. *Psikoloji Dergisi*, 1, 5-8.
- Maccoby, E. E., & Martin, J. A. (1983). Socialization in the context of family: Parent-child interaction. In P. H. Mussen, (Ed.), E. M. Heatherington, (Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 4. Socialization, personality, and social development*. New York: Wiley.
- Özbaran, B., Tamar, M., Yüncü, Z., Bildik, T., Demiral, N. ve Ererim, S. (2009). Majör depresif bozukluğu olan gençlerden oluşan bir klinik örnekte anne baba tutumları üzerinde değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 10(2), 109-115.
- Öner, N. (1996). *Türkiye'de kullanılan psikolojik testler* (2. basım). İstanbul: Boaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Önder, A. ve Gülay, H. (2009). Reliability and validity of parenting styles & dimensions questionnaire. *Procedia Social and Behaviour Sciences*, 1, 508-514.
- Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual: A step by step guide to data analysis using SPSS for windows*. Australia: Australian Copyright.
- Parent, J., & Forehand, R. (2017). The multidimensional assessment of parenting scale (MAPS): Development and psychometric properties. *Journal of Child and Family Studies*, 26(1), 2136-2151.
- Pekyürek, . (2018). *Bir okul örneğinde anne baba tutumları, ergenlerin ilişki yapısı ve cinsiyet rolü ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Polat, S. (1986). *Anne-baba tutumları, çocukları öğrenilmiş çaresizlik düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış, yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Robinson, C. C., Mandelco, B., Olsen, S. F., & Hart, C. H. (1995). Authoritative, authoritarian, and permissive parenting practices. Development of a new measure. *Psychological Reports*, 77, 819-830.
- Robinson, J. P., Shaver, P. R., & Wrightsman, L. S. (1991). *Criteria for scale selection and evaluation in measure of personality and social psychological attitudes*. San Diego: California Academic Press.
- Schaefer, E. S. (1959). A circumplex model for maternal behavior. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 59, 226-235.
- Schaefer, E. S., & Bell, R. Q. (1958). Development of a parental attitude research instrument. *Child Development*, 29, 339-361.
- Sevim, S. A. (2014). Leuven algılanan ana babalık ölçeği ergen ve ana baba sürümlerinin uyarlanması. *Dünyadaki Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 27, 291-300.
- Soenens, B., Beyers, W., & Goossens, L. L. (2004). *Adolescents perceived parenting scale*. Unpublished research report.
- Sunar, D. (2009). Mothers' and fathers' child rearing practices and self-esteem in three generations of urban Turkish families. In Bekman, S. & Aksu-Koç, A. (Ed.), *Perspectives on human development, family and culture* (126-139). New York: Cambridge University Press.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Sümer, N., Gündoğdu-Aktürk, E. ve Helvacı, E. (2010). Anne-baba tutum ve davranışları psikolojik etkileri: Türkiye'de yapılan çalışmalara toplu bakış. *Türk Psikoloji Yazıları*, 13(25), 42-59.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin belirlenme stilleri benlik değerlendirilmeleri ve yakınlıkları üzerine etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14(44), 35-62.
- Şanlı, D. ve Öztürk, C. (2015). Anne babaların çocuk yetiştirme tutumları ve tutumları üzerine kültürün etkisi. *DEUHFED*, 8(4), 240-246.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş, temel ilkeler ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). New York: Allyn and Bacon.
- Yılmaz, A. (2000). Anne-baba tutum ölçeğinin güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Çocuk Ruh Sağlığı Dergisi*, 7(3), 160-172.

Extended Abstract

Introduction

The family, especially parents, has a centralized importance in the multifaceted development of individuals. Parents play a direct or indirect role in their children's psycho-social, cognitive, emotional and physical development. When the literature is examined, the studies investigating the relationship between parenting styles and children's developmental characteristics have found a significant correlation between two variables. Accordingly, the parents' influence on their children has always been kept up-to-date in the psychology. It is clear that a serious increase in the number of the scales developed to measure the characteristics of parenting styles. In this context, it is seen that many scales have been developed and adapted to measure the attitudes and behaviors of parents to their children in the Turkish literature. Considering the scales in the literature, because the scales were developed from the same theoretical point of view, it is seen that the scales have many similar aspects. This situation is considered as a disadvantage. It is thought that instrument illuminating different aspects of parenting styles will contribute to the literature. So, the aim of the study was to adapt "The Multidimensional Assessment of Parenting Scale" developed by Parent and Forehand (2017) to Turkish culture, and to examine its psychometric properties.

Method

Psychometric analyses of the scale were conducted on three participant groups, who consisted of 866 parents (572 mothers, 294 fathers) of children between the ages of 4-17. Overall, parents were an average of 34 years old. In addition to The Multidimensional Assessment of Parenting Scale (MAPS) (Parent Version), in the study, The Strength and Difficulties Questionnaire was used for criterion validity. The Strength and Difficulties Questionnaire was developed by Goodman (1997) and adapted to Turkish culture by Güvenir, Özbek, Baykara, Arkar, entürk and nceka (2008). This scale consisted of twenty five items and was have five sub-dimensions. The scale was a 6-point likert type scale. Data were analysed on SPSS 16.0 and AMOS programs.

Results

Language equivalence validity of the scale was provided with expert opinion. For construct validity, exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) were carried out. Firstly, KMO and Barlett Sphericity analyses were applied to test the fit of the data obtained from the participants to the factor analysis. The result of KMO and Barlett Sphericity showed that the data set among participants is suitable for factor analysis. In the consequence of EFA, a seven-factor structure that explains 62.10% of total variance was obtained. In the result of the study, it was seen that Scree Plot chart was similar with the result of explained total variance. As in original the scale, items of the scale scatter to suitable sub-dimensions. In the result of the study, it was seen that item factor loads ranged from .46 to .83 and total item correlation ranged from .49 to .72. Also, in the consequence of CFA, it was seen that the model of the scale had acceptable fit values [DFA: $\chi^2 = 1036.86$, $p < .01$, $sd = 506$; $\chi^2/sd = 2.05$; GFI = .92; AGFI = .91; CFI = .91; NFI = .91; NNFI = .90; IFI = .91; RMSEA = .051]. For criterion validity, correlations between MAPS and SDQ were calculated. The findings showed that the total score of SDQ was found to be significantly and positively correlated with hostility ($r = .34$,

$p < .01$), lax control ($r = .14$, $p < .01$), physical control ($r = .35$, $p < .01$) and broadband negative parenting ($r = .34$, $p < .01$), and was found to be significantly and negatively correlated with proactive parenting ($r = -.12$, $p < .01$), positive reinforcement ($r = -.21$, $p < .01$), warmth ($r = -.26$, $p < .01$), supportiveness ($r = -.29$, $p < .01$) and broadband positive parenting ($r = -.27$, $p < .01$). In the study, the Cronbach's Alpha internal consistency and test-retest analyses were used for reliability of the scale. Reliability analyses showed that Cronbach's alpha internal consistency reliability coefficient ranged from .77 to .87 and test-retest correlation coefficient ranged from .79 to .90.

Discussion

The aim of the study was to adapt "The Multidimensional Assessment of Parenting Scale MAPS (Parent Version)" developed by Parent and Forehand (2017) to Turkish culture, and to examine its psychometric properties. In the direction of this aim, validity and reliability analyses were conducted in the study. In the consequence of EFA, it was seen that the scale including seven-factors explained 62.10% of the total variance and item factor loads ranged from .46 to .83 and total item correlation ranged from .49 to .72. Also, in the consequence of CFA, it was seen that the model of the scale had good and acceptable fit values. Criterion validity correlations between MAPS and SDQ were significant. Reliability analyses showed that Cronbach's alpha internal consistency reliability coefficient ranged from .77 to .87 and test-retest correlation coefficient ranged from .79 to .90. The analysis results showed that The Multidimensional Parenting Assessment Scale (Parent Version) had seven dimensions as in its original structure, and all the items were functionally distributed to related dimensions. Also, In the study, it was seen that the result of validity and reliability analyses were between acceptable values. Thus, the findings of validity and reliability showed that the scale can measure parenting styles in the Turkish culture. Implementers and researchers can use the MAPS in their study.